

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 12 frt
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy óra . . . 1 „

Vidéken postai székűld:
Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. petít sor egyszer . . . 6 kr
Minden következőnél . . . 4 „
Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Nyilttér sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A gyűlölet politikája.

Arad, november 15.

A hazaszeretet magasztos fenségét, az államférfiúi bölcseség szenvedélyektől ment szeplőtlen tisztaságát, az általános ethikai szempontoknak a politikában is irányadó érvényét proklamálta Deák Ferencz, midőn a kiegyezés honmentő munkájának alapjául azon elvet állította föl, hogy jobban kell szeretni a hazát, semmint gyűlölni az ellenséget. Önkéntelenül visszaemlékezünk az immár porladó szíve nemes megnyilatkozására, midőn Apponyinak és pártjának dicstelen harczát, állambontó, a józan közérület félrevetetésére, a politikai moral megmetyelvezésére irányuló lázításait tapasztaljuk rendszeresen üzve a parlament székéről, a szolgálatába szegődött sajtó hasábjairól, a kortes gyűlések hordairól.

Ismerve a képmutató agitátor olthatatlan hatalomszomját, el voltunk készülve a kilátásaiban csalódott és céljaitól messze elütetett fakció részéről a dühnek rendkívüli kitöréseire, ám a mit most produkálnak, az messze tulszárnyalja mindazt, a mit róluk a leggonoszabb föltevés mellett is várni lehetett.

De hát a ráfogások, vádaskodások, baljóslatok zavaros lármája elvész a nemzet örömradiálásában, mely a fejedelem bölcsesége és a nemzet jobbainak fáradozásai által inaugurált nagy napok előestéjén a Kárpátoktól az Adriáig felhangzott; és a közörömből s a megoldásra kerülő nagy feladatok méltatásából eredő vegyes érzelmek között alig nyerték volna a cynizmus és frivolitásban páratlan kitörések megérdemelt rendreutasításukat a hazafias sajtó részéről, ha a dühöngő párt egyik legvakmerőbb faltörője meg gondolatlan szeleskedésével föl nem lebentti a leplet a mindenre kész és elszánt vezér szörny taktikájáról.

Kaas Ivor báró a „Pesti Napló” hét-fői számában koalícióra szólítja fel a közjogi ellenzék két árnyalatát a parlamenti többség ellen, hogy hárman könnyebben megöröhlhessék azt a pártot, mely fejedelmével békés egyetértést, az országban rendet és 25 év alatt eddig páratlan anyagi és szellemi föllendülést teremtett, s mely most készül a reakció ellenében Magyarország függetlenségét és társadalmi szabadságát biztosítani.

Es hát miért kell ezen államfenntartó pártnak megsemmisítenie? miért kell az eddigi államrendnek, a fejedelemmel ápoltságos és a nemzetre nézve annyira üdvös egyetértésnek megbontatnia? Azért, mert Apponyinak és gárdájának kell mindenáron, és minden eszközzel a hatalom polczára emelkednie. Nos, ilyen silány nyereségért (?) a haza békés fejlődésének feláldozása kissé magas ár, és azt a magyar néptől,

mig benne loyaltás, hazafiság, józan politikai érzék él, meg nem fogják kapni.

Példátlan azon politikai immoralitás, mely a fent említett szövetség-megajánlás minden sorából kéri.

„A koalíció nem kér elvi áldozatot sem egyik féltől, sem a másiktól. Az ellenzék közös program nem kell. Csak olyan esetekre és törvény-javaslatokra terjeszkedne az ki, melyek a pártok közti elvi különbséget nem tartalmaznak, melyek tehát nem vonatkoznak az 1867-iki kiegyezésre, vagy a megyei hivatalnokok kinevezésére.”

Es ugyan mit ígér Kaas Ivor az ellenzéknek ezen elveiben nyújtandó áldozataiért? Mit? hát azt, a mit maga is egyedüli végcéljának tekint: bársonyszéket. Mert „csak ha baloldali kormány neveztetnék ki, lennének közös kormány párti programra, egységre szükség a közösen keresztülvendő reformokra nézve.” (Ugyan miféle reformokra nézve, ha az adminisztráció és a kiegyezés az elvi ellentéteknél fogva a közös programból úgy is kiesik?)

No ez ugyan szép és egységes miniszterium volna! De még is mondja Kaas Ivor, hogy milyen szövetség lenne ez: olyan, a melyet Gladstone az irekkel és radikálisokkal kötött. Köszönjük szépen.

Es mily naivul fenyegetődzik, ha a szélsőbal nem fogadná el ajánlatát: „Ezzel nem Apponyi vesztene és a nemzetipárt, hanem Eötvös és az ellenzék. Kéttüz közé szoritva és két szék közé nem akarván helyezkedni, kitudja, nem-e választaná ez esetben Apponyia fuziót és a miniszteri széket, (valjon? csak rajta áll?) s akkor sokáig várhat Eötvös, míg a függetlenségi párttal kormányra kerül. A magyar történeti ellenzék győzelme pedig elmaradna. Pompás! A bársonyszék, ez a gondolatja ébren és alva. Tehát ha Eötvös nem hallgat a jó szóra, nem lesz belőle miniszter, míg ellenben Apponyi akkor lehet, a mikor akar, és ha még sokáig kell várnia, inkább cserben hagyja a nemzeti irány megvalósítását, és pártostól Kaas-ostól együtt fuzionál, csak hogy miniszter lehessen.

De hát ha Kaas Ivor báró elfelejtette vagy nem akarta bevallani, hogy hát mi volna az a közös törekvés, a mit ők a szélsőkkel közös programban megvaló-

síthatnának, hát kimondjuk mi nyiltan: ez a forradalom volna.

Maga Kaas Ivor báró is mondja: „Azt kívánom, hogy a magyar nemzeti irány utat törjön magának a politikai akadályokon és a levert labancz-hadon keresztül a királyig.” Kell ennél nagyobb bárdolatlanság és egyben nagyobb meggondolatlanság? ő magát és pártját a kuruczokkal azonosítja, mintha a szathmári béke és a 67-iki kiegyezés soha meg nem történt volna!

A magyar történeti ellenzéknek nevezi Kaas azt a pártot, melynek Apponyi a feje! ugyanazon Apponyi, kinek apja Metternichnek jobb keze volt és ebből kifolyólag részese a beháboru előidézésének és a kamarilla szerencsétlen politikájának. A magyar történeti ellenzék más fából volt faragva, mint a mostani mérsékelt ellenzék, és vezetői más rivásu férfiak voltak, mint Apponyi, Horánszky vagy Beöthy Ákos. A történeti ellenzék maga a magyar nemzet volt, mely feltámadott, szabadságharczra kelt, midőn zsarnoki önkény uralkodott felette, s loyális alattvalója lett törvényes királyának. Ellenben az olyan párt, mely egy bölcsen és atyailag uralkodó fejedelem és egy elégedett és felvirágzó nemzet között üres jelszavak címén hatalomvágyból viszályt kelteni, a békés rendet megbontani célozza, az ilyen pártnak a neve nem történeti ellenzék, hanem forradalmi párt, és ennek a küzdelme nem szabadságharcz, hanem intrika, párttaktika, lázítás és forradalom.

A függetlenségi párt élén Eötvösök nem is csinálnak ebből titkot; most az elnökválasztás alkalmából Kossuthnak, mint Magyarország kormányzójának küldték üdvözlésüket a szélsők. Es Apponyiék? ők ennek a pártnak ajánlanak fegyverszövetséget, közös kormányra jutás céljából, és oly naivok, hogy azt kívánják, miként a király, ha nyilt szívü, bölcs és loyális emberek tanácsát kéri ki, akkor Apponyit is trónja elé hívassa! Es még ők merik ráfogni a kormánypártra, hogy az denunziálja őket forradalmároknak!

Szörnyü elvakultság a hatalomvágy és gyűlölet fékvesztett szenvedélye által! Bámulattal tekintünk végig soraikon, nézzük fejvesztett kapkodásaikat, s olvassuk örült kifakadásait.

Es pedig vannak még mindig a józan politikai belátás kvalifikációját arrogáló emberek, kik társadalmi állásuk, politikai teperamentumjuk daczára egy követ fujnak a bevallott agitátorral. Am üdvözüljenek saját módjuk szerint, mi csak gratulálni tudunk azon mélyen tisztelt

honatyák és hazafiak bátorságának, kik egy Károlyi Gábor és Kaas Ivor által tüskön-bokron keresztül ránczigált Apponyinak az uszályába mernek kapaszkodni.

Belföld.

A Vatikán és monarchiánk.

A „Standard“ római levelezője jelenti: Crispi alatt Ausztria-Magyarország és Olaszország minden kétséget kizárólag megállapította, hogy Olaszország integritása Rómára is kiterjed. A Vatikán akkor és azóta arra törekedett, hogy ezt megdöntse, de mindig hiába. A Vatikán erre az Olaszország és Ausztria-Magyarország közt kötött szövetség hiteles szövegét kérte, de Ausztria-Magyarország ezt megtagadta. Azóta a Vatikán arra törekszik, hogy a hármasszövetséget minden áron szétrobbantsa. A Vatikán megígérte, hogy enged a magyar egyházpolitikai kérdésben, ha Ausztria-Magyarország feladja az Olaszországgal való szövetségét. Az osztrák-magyar külügyi kormány azonban kijelentette, hogy a monarchia a legbarátságosabb viszonyt óhajtja ugyan fentartani a Vatikánnal, de nem tárgyalhatja vele ezt a kérdést, a mely csak a három szövetséges hatalmat illeti.

Az uszályhordozó.

Arad, november 15.

(b.) Megindult a szabadelvűpárt ellen a szóáradat, melyben úgy látszik, az Apponyi-párti lapok tetszelegnek leginkább maguknak, mintha csak a szószaporítás mesterségét eltanulták volna az ő hosszú mesterüktől.

Napról-napra különböző variációkban találják fel olvasóinknak a szabadelvűpárt bomladozását s lehetetlen át nem látni, hogy ezen epés kifakadásnak más oka nincs, mint az, hogy Apponyi Albert grófnak hirhedt eperjesi és jászberényi jóslata teljeseedsébe nem mehetett, sőt attól távolabb esett, mint valaha.

Mert ha áll az, hogy a szabadelvűpárt szétbomló félben van, akkor miért kell mégis felhívást intézni a „Pesti Napló“ hasábjain, hogy az ellenzék minden aránylata tömörüljön a szabadelvűpárt ellen? Ezt érteni nem lehet.

Mi szükség van erre, mikor úgy is tömör falauxot képeznek régi idő óta, úgy, hogy az Apponyi-pártnak ma már csak neve van, csak szájjal hirdeti, hogy

a kiegyezés alapján áll, de cselekedeteivel megtagadja azt.

Itt áll előttünk a jezsuita a maga meztelenségében, ahogy a cél szentesíti az eszközöket, ki egyes jezsuita-fogásokat megenged ugyan magának, de elvégre mégis mindig a szelbal uszályhordozóként tűnik ki, — mivel úgy látszik a maga erejében nem bizván, — ennek vállain akar a miniszterelnöki székbe jutni.

Azzal a szelballal fog kezdet, a mely a kiegyezési alap lerombolásán fáradozik, a mely csak az imént mutatta ki a foga fehérét, hogy nem a 48, hanem a 49-iki alapon áll, mint az kitűnik a legutóbb Kossuthhoz intézett sürgönyből, melyen Kossuthot még ma is kormányzónak szólítják, sőt a szelbali lakomán Lukács Gyula azt mondotta a megválasztott Eötvös Károly elnöknek, hogy nem-sokára Turinba kell neki zarándokolni, hogy hódolatát bejelentse.

Nem értjük, hogy mikép tudja ezen szövetséget Apponyi Albert gr. a hirhedt loyaltással összeegyeztetni?

Jobb volna tehát a helyett, hogy folyton a szabadelvűpárt szétbomlásán értekeznek, azon téma felett elmélkedni, mi az oka annak, hogy Apponyi Albert gr. minden önhittsége dacára távolabb áll a miniszterelnöki széktől most, mint valaha. Ha e felett gondolkoznának, megtalálnák az okot a fennebbi szövetség foglalatában. —

Időjárás.

Légnemesség: reggel 7 órákor 769.0 mm., délután 2 órákor 768.8 mm. Hőmérséklet reggel 7 órákor C° + 3.5, délután 2 órákor C° + 5.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor N. 3, délután 2 órákor N. 1. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0.

Lucaciu.

— A debreczei román-tüntetés. —

A debreczei heczozról utólag még a következőket írják:

A tüntetések városa volt szombaton Debreczen. A tüntetést Lucaciu László dr. laczfalusi pap kezdte meg, a ki a piacon maga köré gyűjtve a vele jött oláhokat, lefotografáltatta az egész csoportot egy magával hozott fotografussal. A debreczei főiskolából hozzájuk állott négy román jogász, kik közül egy Popp és egy Malaja nevű stipendiumot is kap a főiskolától. A jogászszegegyező egyesületben mozgalom indult meg, hogy az egyesületből kizárják őket.

Lucaciu úgy állt meg hívei előtt, mint egy antik római. Az összegyűlt nép leabczu-

golta őket. Este az oláhok a Bika szálló kisebbik éttermében gyűltek össze torra. A nagyobbik terem a debreczei közönséggel telt meg, kik közt sok volt a jogász. Az oláhok egyszer csak elkezdtek karban énekelni Janku Avram, a „havasok királyának“ indulóját: „Drumbun, drumbun duba sbátye, drumbun brav rumun,“ — a mit hallva a jogászok, azonnal megparancsolták a Magyar testvérek bandájának, hogy a Rákóczi-indulót zendítse rá. Az oláhok erre bezárták az ajtót, de egyik magyar vendég kirugta az ajtót, úgy, hogy az oláhok nem merték többé betenni azt. — Ezután csendesen viselték magukat.

Mikor a vendéglőből távoztak, a Bika előtt sorfalat álló ifjuság viharos „abczug“ között hagyta őket ellépni, de nem inzultáltak egyiket sem. Csak a Vulturul élezlap szerkesztője viselte magát olyan kihívóan a tárgyalási terem előtt, hogy egy jogász kénytelen volt őt arczul ütni. A megszeppent oláhok csendesen viselték magukat.

A debreczei jogászok megvárták a hajnali 3 órákor induló vonatot és folytonos abczugolással kikísérték az oláhokat a vasuti állomásra. A vonat előtt ismét sorfalat állott a jogászság, folyton abczugolván a hallgató oláhokat, de nem bántották őket másként. Az oláhok csak akkor kaptak verszemet, midőn harmadikat csengettek. Egyikök lekiáltott a vonat ablakából, hogy „ázsiaiak!“ Egy jogász felelte vissza nekik, hogy ők még szudániaknak se velnának jók, mert még azok sem árulják el hazájukat.

A Bika éttermében dr. Lukaciu dikoziót tartott híveihez, körülbelül ezeket mondván: „Az oláhok istene él s eljön majd a számadás napja, mikor velünk lesz. Ezek (a magyarok) tartják magukat hűséges alattvalóknak, holott mi vagyunk azok és ezek az árulók. Es látjátok, ezeknek milyen jó dolguk van itt, mind jól vannak lakva, míg mi nyomorgunk és éhezünk. Mondom, elérkezik a számadás órája.“ Lukaciu maga nagyon kihívóan viselte magát a Bika előtt is. A felhangzott abczugolásra követelte, mendának meg neki az abczugolók nevét. Egy debreczei uriember erre eleje állott, megnevezte magát s leszidta őt „szemtelen hazaárulónak“, mire Lukaciu aztán elhallgatott. Erre keletkezett aztán a nagyobb tüntetés.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 16. —

Száraz.
Hosszabb ideig állandó.

HIREK.

November 16. Szerda. Róm. kath. naptár: Ödön. — Protestáns naptár: Ödön. — Görög-keleti naptár (november 4.): N. Joannic. — A nap két 7 óra 9 perczkor, nyugszik 4 óra 21 perczkor.

Különcy-Könyvtár nyitva van kedden és szomban.

TÁRCZA.

— November 16. —

Az el nem készült novella.*

Egy Royo nevű igen szép kisasszonyt említi Herodotosz. Nekem úgy rémlik, hogy ezt az ifju hölgyet én ismertem.

Tisztelt kiadó ur! Ennyi van készen az „Almanach“-beli novellából. A szerkesztő urnak, Mikszáth Kálmánnak, jelentettem már, az bele is nyugodott. A mi szeretett vezérünk és elnökö kritikuskunk belátta, hogy ha valami irás nem megy, hát nem megy. Azonkívül a közönség se okvetlen kíváncsi megismerkedni ezzel a háromezer éves urhölgygyel, a ki a maga idejében szép lehetett, de most már vénecske egy kissé.

Hagyjuk hát Royot, a kivel az elmúlt télen ismerkedtem meg nagy Görögországban, Sirakusa városában, a délszakot járván. Akkor volt, a mikor az a különös dolog történt velem, hogy minden vérem elfogyott. Mint tudtam megélni vér nélkül, magam se tudom, az orvosok se tudták. Elküldtek Sziciliába, hogy ne alkalmatlankodjam nekik, mint egy élő kérdőjel. Ott pedig, a mint rám sütött a régi Görögország napja, hát az a fényes melegség

piros vérré vált bennem. Lassan haladt előre ez a processus és ezenközben találkoztam Royoval!

Való igaz, sőt csókot is váltottam vele. Es a róla szóló novellában épp ezt a csókot akarnám megöriztetni. Egy háromezer éves hölgynek a csókja? Tisztelt kiadó ur, ugye ez nem lett volna érdektelen? De ha nem tudom megírni. Es mert ez a történet tolyton előlget, hát nem tudok mást sem. Ime, alig kezdem a mesterségemet, mint novellista és már is kridát mondok? Nincs valami kritizálni való? A műtészetre fogom adni magamat.

Tisztelt kiadó ur! Ennek a dolognak pedig senki más az oka, csak ön. Ön cselekedte azt, hogy mi ifju novellisták becsületbeli kötelességnek tartjuk írni a Mikszáth-féle „Almanach“-ba. Es Ön suggerálta a publikumot is. Egy kollégám, aki a tavalyi „Almanach“-ban nem jelent meg, kétségbeesve beszélt el, hogy ifju felesége milyen szemrehányó és gunyos hangon kérte számon tőle kimaradását.

Ennek a piros könyvnek a tekintélye kezd kiállhatatlan lenni. Az emberek nem azt kérdik, hogy ez vagy az tagja-e a Kisfaludy-társaságnak, hanem hogy irt-e a Mikszáth-féle „Almanach“-ba?

Uram, tegyük félre a gérokkot, le a tógával. Valljuk be, hogy a közönség iszonyuan

imponál nekünk. Kényszerít bennünket arra, hogy a holnapi dolgunkhoz hozzáfogjunk — holnapután. Az Almanach tekintélyének nyomása alatt, a beléje szánt novellához hozzákezdem már nyáron. Es még sincs meg belőle csak két sor. Amiért a felelősséget — ha ugyan valaki törődik vele — teljes tisztelettel önre háritom. Mert:

bebizonyította nekem, hogy azt az elbeszélést meg kell írni; és mert:

kifejzte abbeli óhaját, hogy ennek a novellának nagyon szépnek kell lenni, az Almanach auctoritása ezt megkívánja.

Azt hiszem ezen dönt el a szegény Royo sorsa, hogy sose szólaljon meg honi nyelvünkön. Egy szép novellát írjon az ember, még ha esetleg képes is volna rá! Legyen szerelmes, csak azért, mert ez használ az egészségnek. De ha muszáj, ha ez életkérdés!

Tisztelt kiadó ur! Ön képes volt elhitetni, hogy jó novellát írni az Almanachba az írói élet kérdése, suggestióval, rabulistikával, vagy igazsággal dolgozott-e, nem tudom, csak jelentem, hogy Royo meséjéből most sincs több, mint nyáron, két sor.

Legyen szives, uram, emlékezzék vissza, mint akadályozta ön meg mesterségesen ennek a dolgozatnak a megszületését. Juliusban „Az

* Mutatvány az 1893-ik évi Almanach-ból.

baton 2-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

November 17. Csiky-ünnepély a városház dísztermében.

November 27. Az aradi kaszinó-egylet közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Csiky-ünnepély.

— Hivatalos meghívó. —

Az aradi „Kölcsey-egylet” által 1892. évi november hó 17-én a városháza nagytermében rendezendő Csiky-ünnepély műsora.

1. **Fohász.** Szövegét írta Decsy Géza, dallama André A.-tól. Előadja a Kölcsey-dalkör.

2. **Megnyitó beszéd,** tartja: Párecz István.

3. „Csiky Gergely emlékezete” Pekry Károlytól. Szavalja Somló Sándor.

4. **Emlékbeszéd,** tartja: Somogyi Gyula.

5. **Bucusu, Zimay Lászlótól.** Előadja a Kölcsey-dalkör.

Kezdődik d. u. 4 és fél órakor.

*

Az ünnepélyre a közönséget tisztelettel meghívja

a rendező-bizottság.

— **Hivatalos lapból.** A király Mihályi Béla dévai és Sutoris Albert kolozsvári törvényszéki bírákat a kolozsvári ítélőtáblához bírákká. — Grubern Ferencz dr. miniszteri fogalmazót pedig miniszteri titkárrá nevezte ki.

— **A királyasszony nevenapja.** Erzsébet királyné nevenapján, szombaton délelőtt 10 órakor a minoriták aradi templomában ünnepi istentisztelet tartatik, melyet Jánossy Demjén dr. provinciális mond fényes segédlettel.

— **Az új miniszterium üdvözlése.** A Wekerle Sándor miniszterelnökségéről szóló hírek országszerte a legnagyobb örömet és lelkesedést keltik. A polgárság a kinevezésben a liberális és demokrata elvek győzedelmét látja. Mint értesülünk, több más vidéki törvényhatóság dicséretes példáját követendő, Aradon is mozgalmat szándékoznak indítani az iránt, hogy mihelyt az új kabinet megalakul, rendkívüli városi közgyűlés hívassék egybe s annak kabaléből üdvözlöttség az új miniszterium.

— **A szabadságharczi ereklyemúzeum alapja** javára estélyeket rendező bizottság ülését ma este hat óra kor fogja megtartani a Kölcsey Egyesület helyiségében.

(Polgári fuiskola). A bizottság tagjait fontos dolgok megbeszélése végett megjelenésre kéri fel az elnökség.

— **Ujabb kolerahalál Uj-Panaton.** A kolera, dacára a hatóság minden óvintézkedésének, még mindig áldozatokat követel magának. Mint értesülünk özv. Schmalz Sebestyén né szül. Szent Róza tegnapelőtt koleragyanus tünetek közt váratlanul elhalt. Ami az orvosok alapos gyanuját megerősíti, az a körülmény, hogy Schmalz Sebestyén né testvére annak a Szent Jánosnak, ki f. hó tizedikén szintén kolerabeteg volt, s ki e napon e betegségnek esett áldozatául. Schmalz né pedig nem vigyázva saját egészségére, a kolerabetegyet ápolta, s így nagyon valószínű az, hogy az érintkezésből származó fertőzés okozta úgy megbetegedését, mint halálát. A hulla szigorú intézkedések mellett lett eltemetve, s ürüléke felküldetett Budapestre baktériológiai vizsgálat végett. Ortutay Gyula főszolgabíró azonnal a helyszínére sietett, s a rendszabályok szigorú megtartására szölitotta fel a lakosságot. A dezinficiálás egyre tart; a vesztőgár nincs feloldva.

— **A kolera a nép közt.** A belügyminiszter tegnap küldötte meg Aradváros tanácsának a kolera elleni óvintézkedésekről szóló füzeteket, melyek népies nyelven adják elő a járvány elleni teendőket. A példányok az iskolafelügyelőnek fognak terjesztés végett átadni.

— **Adófizetők figyelmébe.** Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. tv.-cz. 39 §-a értelmében a f. évi 4-ik adórészlet esedékességének határideje lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi 4-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben netalán régebbi ipartestületi díj, egyházi adó, illeték, visszabályozási költség, hadmentességi díj és ut-adó tartozásait azonnal fizessék be, mert ellenkező esetben a régebbi díj- és adótartozásait azonnal, a f. évi 4-ik adórészlet pedig december hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 4-ik adórészletre nézve novemb. hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek dacára az adó- és hadmentességi díj hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adni. Aradon

1892. évi november hó 15-én. A városi tanács.

— **Nincs mitől félni.** A belügyminiszter tudatta a tanácssal, hogy Németországból a kolerajárvány megszüntével ismét szabad butorokat hozni be. Ez eddig, tekintettel a dühöngő járványra, meg volt tiltva.

— **Ötvenesen nincs kolera.** Bizonyonyal örvendetes hír. A központi baktériológiai intézet az Ötvenesen koleragyanus tünetek közt elhalálozott Sajtos Sándor ürülékét megvizsgálta, s arra sürgönyileg adta meg a választ. Az ürülékben kommbacillus nem található, s így konstatálva lett, hogy a halál oka nem ázsiai kolera volt. A hatóság ennek alapján az elrendelt zárlatot megszüntette.

— **A Hertschka-féle ösztöndíj.** Az Arad sz. kir. város kezelése alatt álló Hertschka Mór ösztöndíj alapítványból a főgymnasiumban két hely, a főreál iskolában egy, a polgári fuiskolában szintén egy hely betöltendő lévén, azokra ezennel pályázata nyitattik. A pályázónak igazolni kell: a) hogy a fent megjelölt három aradi tanintézetnek valamelyikében tanul, b) hogy a tantárgyaknak legalább feléből a legjobb, másik feléből pedig a legjobbat követő osztályzattal bír. c) hogy aradvárosi vagy aradvármegyei lakos fia. Ezen feltételek mellett elsőbbséggel bírnak: 1. a szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazoló aradvárosi szülötlen árvák. 2. az aradvárosi szegény özvegyek fiai. 3. az aradmegyei szegény szülötlen árvák. 4. ezen vármegyei szegény özvegyek fiai. 5. az aradvárosi szegény tanulók. Ha családi viszonyaira nézve az 1-5 pontok szerint minősített pályázó nem jelentkeznék, a többi pályázó közül a legkitünőbb tanulónak fog az ösztöndíj vagyona és vallásra való tekintet nélkül adományoztatni. Az ösztöndíj 10,000 frt tőkének hat egyenlő részre felosztott kamataiból áll, a mely 1892. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg mindenkör a tanév befejezte után fizettetik ki. A pályázati kérvények Arad sz. kir. város polgármesterénél 1892. évi december hó 31-ik napjáig nyújtandók be. Arad, 1892. október hó 15. Salacz Gyula, királyi tanácsos polgármester.

— **Az új vágóhid.** Ma jár le az új vágóhidi építkezések befejezésének meghosszabbított határideje. A vágóhidi bizottság a felülvizsgálatot és átvételt ma délután fogja eszközölni.

— **Jegyzői vizsgák.** Ma és holnap tartanak meg Aradmegye székhelyében a községjegyzői vizsgálatok, melyekre újabban Dancs László diétsi községi irnok is jelentkezett.

— **Véletlen önmérgezés.** Barna János aradi ácssegéd már hetek óta betegen fekszik Demeter-utca 28. számú házában lévő laká-

én Ujságom” kiadóhivatalában csak úgy felületesen említette:

— Megjött az első novella az Almanachba. Beniczky né írta; soha se irt még ilyet. Önök férfiak kritizálhatnak, de ez a nagy asszony alkot!

Es Royo, hogy van az a kis Royo?

Ugyanebben a hónapban jelentette öngyöngédén újra:

— Vadnai jött meg, mily friss, mily könnyű, mily bájos, olyan mint egy tizenhatéves leány. (Természetes, hogy egy Vadnai-féle kitűnő novelláról volt szó.)

Hát az ön görög kisasszonya? — Az ifju generációnak ugyancsak ki kell tenni magáért, hogy az öregek mellett megállhasson.

Augusztus az Almanach hónap. Csaknem mindennap jött egy-egy munka és én csaknem mindennap találkoztam önnel. Egyszer újságot:

— Ha az a Tóth Béla angolnak születik, okvetlenül a Westminster Abbey leszen a nyugovó helye. Milyen történetet irt! Valóban szinte elszoktatja a közönséget és nagyon magasra emeli a nívót.

Csak az ön görög dámája kényelmetlen helyzetbe ne jusson. — Jöttek sorra mind. Megérkezett Herczeg, a kit ön arra szemelt ki, hogy a művei kiadásának a jövedelméből az első házat építse, a mit magyar kiadó magyar kiadványokból építeni — fog.

Itt van Rákosi Viktor is, a kinek már palotái lehetnének, ha az olvasó közönség szeretetéből lehetne felépíteni azokat. Sebők Zsigmond se késett: megjöttek mindannyian.

Söt szeptemberben elhozta ön szerkesztők kézírását is. Diadalmasan lobogtatta a kezében. Micsoda dithirambusokat zengett, azt el nem mondom, mert Mikszáth neve van ennek a könyvnek a bekötési tábláján és az ellenzék még ráfoghatná, hogy ime, a mester reklámot csináltat a munkájának a discipulusával. Pedig erre a reklámra valahogy nincsen szüksége már. Inkább munkákra volna. Nem is tudom, hogy szerezhett ön tőle novellát szeptemberben, a mikor Mikszáth ebben az időben áruhában bujkál az irást kéro kiadók elöl. Előszobájában a pesti nyomdak szedőgyerekei kritizálják az irodalmat és melleleg nyugodtan játszanak fej vagy irást. Némely kitanultabb apaszerkesztők a klubba küldenek utána. Ez az irodalom, még tarokkozni se lehet tőle!

Végre is az elbeszélés itt van. Itt van mind és ön büszkén kiált föl:

— Meg vagyok elégedve, meg vagyok elégedve! Az írók mintha csak öszebeszéltek volna, hogy jó novellákkal ülik meg a Jókai ötven éves jubeliumát, amely erre az Almanachra esik. És nem maradt el egyszem. Csak az ön hároméves hölgye van még most is a fogyás stádiumában.

Es kapuzás előtt egy nappal megjött Jókai. Pontosan arra az időre, amikor megígérte. Mert olyan ő, mint regényhősei, megtartja az órát, a percet. Ha kedden azt mondja, hogy holnap szerdán este 1 óra 10 perczkor fenn leszek a Davaladsirán, hát számítani lehet erre egész bizonyossággal, pedig ez a hegy némileg messze esik tőlünk. Rája nézve nincs lehetetlenség, neki nem existálnak a közönséges emberi törvények. Akkor ir egy chef d'oeuvre, a melyik pillanatban neki tetszik. Szédítő egy író. Oly valószínűtlen és oly igaz. Nem mese, megérinthetem a kezét kezemmel. A neve nem gyűjtőnév, mint a Homeré s nem egy egész nemzedék alkot a czime alatt. O maga, a ki van. Es mi mindnyájan, a kik vagyunk, tőle eredettek, a gyermekei, jók, rosszak, vegyest. Ötven év alatt mennyiünket nemzett és ime, mily friss, mint-ha most menne a muzával első szerelmi találkozására. O a föltétlen potentia. Ostobaság, hogy nem hiszünk többé a mithológiában.

Kiadó ur, az antik novellát nem tudom megírni. Sok okból, de legfőképpen azért, mert minek Jókai után?!

Nem, se kedvet, se képességet nem érzek most magamban arra, hogy történetet írjak arról a szirakuzai rózsáról. Mit piszmogni, a mikor az Almanach ez évében lesz ötven esz-

sán s orvosi rendeletre morfiumcsöppeket szed. Tegnap reggel a morfiumos üveg csaknem egészen tele, valahogyan a beteg János nevű 2 éves fiacskájának kezébe került s a gyermek fenékig kiitta a z üveg tartalmát. A megmérgezett gyermeknek Fényes Béla dr. nyújtotta az első orvosi segélyt s az esetről Gréén Nándor rendőrhadnagy vette fel a jegyzőkönyvet. Hogy az eset körül terhel-e valakit könnyelműség, vagy gondatlanság vádja, azt a megindult vizsgálat van hivatva kideríteni. A gyermek állapota életveszélyes.

— **Kövezési munkálatok átvétele.** Arad sz. kir. város kövezeti bizottsága tegnap délután vizsgálta felül és vette át a város területén és a vizesi uton eszközölt kisebb kövezési munkálatokat.

— **Egy pénztintézet sikere.** Tudvalevőleg az aradi polgári takarékpénztár legutóbbi rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 1000 darab 100 ftos névértékű részvényt fog kibocsájtani, még pedig 150 ftos árfolyammal, úgy hogy e művelet által egyben tartalékalapját is 50,000 ftal gyarapítja. Ezen részvények előjegyzési határideje tegnap lejárt, s mint értesülünk, 1282 részvény jegyeztetett elő, úgy hogy az előjegyzéseket redukálni kellend. Ezen fényes eredmény nem csak az aradi polgárság vagyoni gyarapodásának s a polgári takarékpénztár jól kiérdemelt hitelének bizonyítéka, hanem azt is dokumentálja, hogy mily népszerű ama vállalat, melynek révén nevezett pénztintézet egy régen érzett hiányt fog egy elsőrangú vendéglő és redut építése által megszüntetni.

— **Világos regaléja.** Az aradi kir. pénzügyigazgatóság tegnap délelőtt 10 órakor ajánlati tárgyalást tartott Világos község itál, italméresi és fogyasztási adójának bérbeadása iránt. A tárgyaláson a kívánt eredmény éretett el.

— **Hirtelen halál.** Tegnap délelőtt 11 órakor az Eva és Közép-utcák sarkán Rác Imréné összeesett és hirtelen meghalt. A helyszínén megjelent Ötvös Dániel dr. kerületi orvos szívszélhűdést konstátált s a hullát kiszállította az alsó temető halottas házába.

— **Áthelyezés.** Nagy Márton és Ohnans József III. houvéd huszárezred I. századbeli törzsmesterek, kik egy évtizednél tovább szolgáltak Aradon, hasonló minőségben át lettek helyezve Szegedre, a népfelkélési osztályhoz.

— **A temesvári lippai helyi érdekű vasút ügyében a vasuti bizottság Bogma István tanácsnok elnöklété alatt ülést tartott, melyben 26 bizottsági tag vett részt. A bizottság**

elhatározta, hogy az esetre, ha rendes vágány vasut épül, kilométerenként 1000 frttal, — ha pedig keskeny vágány vasut épül, kilométerenként 500 frttal segíjezi a vállalatot és megfelelő törzsrészvényt jegyez. Határozatban ment tovább, hogy a netán szükségessé váló kisajátítások eszközöltnének.

— **Magyar lányok elzülésben.** A belügyminiszter körrendeletet intézett a hatóságokhoz, melyben ezek figyelmét felhívja azon körülményre, hogy utóbbi időkben a külföldre, különösen Szerbiába igen sok magyar leány vándorol ki s ott a bün karjai közé kerül. Említett miniszterium felhívja a hatóságokat, hogy a magyarországi hajadonok kimenetelét nehezsítsék meg s ne adjanak könnyen utlevelet az ilyen kivándorlóknak, kik oda künn azután legtöbbször az elzülés veszélyeinek vannak kitéve.

— **Verekedő román képezdeszek.** Megirtuk már, hogy Murilla György és Stefanovic Péter aradi román képezdeszek egy Weber József nevű állami tanítóképezdeszt hölgyek társaságában durván bántalmaztak. A két növendék beismerte tettét, de védekeztek azzal, hogy ők mindazt csak tréfából tették. Ugyancsak hasonló eset adta előmagát, melynek szenvedő tárgya Dimitreskuvolt, s melyet Kérb Miklós inszzenizrozott. A két esetre már ki lett mondva a határozat, de a dolog egyelőre elhalasztott, illetve az egész eljárás meg lett semmisítve, s a két ügyet külön fogják választani.

— **Új posta-állomás lesz rövidest a nagyváradi posta- és táviradaigazgatóság kerületében.** Az aradmegyei Szilvágyfalva község ugyanis erővel összeköttetésbe akar lépni a civilizációval és külvilággal s nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy megteszi az ugynevezett lépéseket a postaállomásért a kereskedelmi miniszteriumnál. A falu kérvénye már meg is érkezett a nagyváradi postaigazgatósághoz.

— **Örökösen tolonczolják.** Ardelean Mária, férjezett Buzáné, már számtalanszor el lett tolonczolva közérkölciség elleni kihágásért. Három hónappal ezelőtt ismét visszazökött Aradra s ezen idő alatt is a legerkölcstelenebb életet folytatta, sőt gazdát is becsapta. A kapitányság eltolonczoltatását rendelte el, de ő fellebbezett a tanácshoz amaz indoklással, hogy a kisdombaviczai szolgabíróság — habár oda való illetőségű — megint visszatonczoltatja. E fellebbezését a tanács elvetette, s így a kapitányság ítélete folytán ismét élvezheti a szabad utazás örömeit.

— **Meglopott mérnök.** Vajkay Károly vasuti főmérnök hétfőn éjjel jól megterhelt tárczával utazott el Aradról a fővárosba. Megérkezésekor nagy meglepetéssel tapasztalta, hogy utközben valami ügyes zsebmetező tárczáját ellopta s az abban levő nagy összegben kívül 20 darab vasuti és hajózási szabad jegyét is magával vitte. A vizsgálat folyik.

Hagyjuk hát! A lelkiismeret — kitünő berendezés — előbb furdalván, most simogatni kezd: „Ugyan te, halvány kis epigon te, ne edd magad. Hiszen van még egy félesztendői idő és Royo azzal a félesztendővel nem lesz idősebb, a kalendárium se engedvén meg, hogy a 18 éven felüli hölgyeknek egy félév beszámíttassék az életkorába. Aztán ez az Almanach, bár a fő a törzs, de májusban nyílik az új hajtása. A Jókai jubileumának napjára megjelenő különkiadás. Ottan tégy ki magadért!”

Im, rendben van minden. Kiadó ur, ön is elismeri. Himez-hámoz még egy kissé, félt, hogy a hanyagságom miatt valami baj esik velem.

— De isten neki — mondja — csak oszt abból a májusi kötetből ne hiányozzék. Iszonyu volna önre nézve!

— Ne tartson attól kiadó ur! Abban már ott leszünk, sőt jót is irunk bizonynyal. Mert nem cselekszünk egyebet, minthogy az ő történeteit...

De ez egy másik novella. Igazán érdekes ujság. A minek az elmondására azonban ön nem kért föl engem. Pedig ezt el tudnám mondani, mert csak terv még. A terv, az az én genrem! Es ez, tudom bizton, tetszenék is a közönségnek.

— **Makacs favágó.** Rác István, kinek becsületes mestersége a favágás, a napokban a Kiss Ernő-utcában a gyalogjárón üzte foglalkozását, s midőn a rendőre kihágásért rendre utasította, csöppet sem klasszikusan vágott vissza. A hatósági közeggel szemben tanusított illő viseletéért 40 frt pénzbírságra, esetleges 4 napi elzárásra lett elítélve.

— **Nem fizette ki.** Posta Döme aradi lakos már régebben vásárolt Avramovits Simontól egy lovat, de nem fizette ki teljesen az árát, s a passzust nem kapta kézhez. Így birtokolta a lovat egész mostanáig, mikor is hátalékat kifizette. Mivel pedig az kihágás, úgy a járulat nélküli ló tulajdonosát, mint az eladót 10—10 frt pénzbírságra ítélték. A tanács tegnapi ülésén 2—2 frtra szállította le a büntetést, tekintettel arra, hogy a próbavétel ilymódon szokásban van.

— **Névmagyarosítás.** Fischer Johanna aradi illetőségű ugyanitt lakos vezetőkevének „Halász”-ra kért átváltoztatása belügyminis-teri rendelettel megengedetett.

— **Az apró cseléd.** Egy aradi asszony egy 8 éves kis leányt fogadott fel cselédnek, s ezt nem jelentette be. Ez kétszeres kihágás, miután 12 éven aluli cselédet tartani nem szabad. A kapitányi hivatal felszólította, hogy a gyermeket bocsássa haza, mit ő megtagadott ama kifogással, hogy egy ruhát csináltatott neki, mit az még le nem szolgált. Eme feltűnő feleletért 10 frtban lett elmarasztalva az asszony.

— **Levélbélyegeket** küldtek a szeg. tanulók részére. Ekhardt Ede 5200, Buda István 175, Szilágyi Sándor és László 2000, Fülöp Endre 618, Gyorgyevits Gyula 168, Szabó Gyula 500, Joánovits Gábor 64, Niegreis Eszter 1500; összesen 10226. Csik János, egyesül. gazda.

— **Pályázatok:** III. oszt. adótárnoki, III. oszt. ellenőri és II. oszt. hivataloszolga áll. a nezsideri adóhivatalnál 2 h. a. — II. oszt. vámszedői áll. a jablanári vámhivatalnál decz. 10-ig. — VI. oszt. adótisztai áll. a privigyei adóhivatalnál 3 h. a. — Birői áll. a székelyudvarhelyi törvényszéknél 2 h. a. — Postamesteri áll. Ságváron, Szvinczán és Pusztá-Hidegkúton 3 h. a.

— **A mohai Ágnes forrás** mint asztali viz mindennemű járvány idején! Hazánk ezen kitünő szénsav-tartalomban dus, minden alsóbb állati s növényi szervezettől ment kristály tiszta viznek, nemcsak a jelenleg uralkodó járvány alatt jutott nagy szerepköre mint egészséges asztali viz szolgálatot tenni; hanem ezelőtt évekkkel Kairó és Alexandriában (Egyiptomban), továbbá Konstantinápolyban, valamint az influenza-járvány alatt, mint óvszer tiszta ivóviz gyanánt kitünő szolgáltatott.

Mindezekről tanuskodik, hogy a mohai Ágnes szénsavas savanyuvize szembeötlő előnyeinel fogva az orvosi szakférfiak s gyógyintézetek igazgatóságai figyelmét magára vont, melyről számos bizonylat tesz tanúságot, s ennek köszönheti rövid fennállásának rendkívüli eredményét.

Mindezen előnyeinel fogva ezen üditő

tendeje annak, hogy irni kezdett Jókai. Minduntalan az jár az eszemben, hogy ime egy félszázadja most, hogy megadatott a magyar elbeszélő irodalomnak az alkotmánya. Tisztelem az irodalomtörténészeket, de nem hiszek nekik. Beszélhetnek nekem elődökről: Jókainak nincs öse, ő a saját maga apja. A mikor beszélni kezdett, olyan nyelven szólt, melyet maga alkotott magának. Es mégis megértette egyszerre mindenki. Szavai kétségtelenül abba a nyelvcsoportba tartoznak, a melybe a magyar, de ennek a beszédnek egy külön meghatározásra van szüksége, ez a „Jókai” nyelv. Mi mindnyájan makognánk most e nélkül. Könnyű most nekünk jó novellákat irni, a mikor ő fölívágt a nyelvünket és egy éj artériával kötötte össze az író szívet a közönséggel. Jó novellát irni könnyű most már. T. i. a kinek könnyű. Nekem lehetetlen. Royo nagyságát nem látom többé, hanem minduntalan előttem áll, a ki nála is valószínűtlenebb alak: Jókai. Az a háromezer éves leány, a ki annyi időn át megtartotta a szépséget, mi ő hozzá képest, a ki egy félszázadon keresztül népszerű tudott maradni Magyarországon?

A közönség előtt, az írók és kiadók előtt. Ime ön is, kiadó ur, Jókai kedvéért belátja, hogy semmi csodálatos nincs abban, ha a szicíliai történelből maig sincs több két sornál.

Es az én szegény szép Royom?! a ki leszált a szirakuzai templom sötét faláról, a mikor tavaly télen, — magam is oly vértelen, mint egy köszobor — a délszakot jártam.

Soha nem láttam még leányt, a kinek oly szép frizurája és oly gyönyörű karperecei lettek volna. Es ott kell neki állania évezredekén át, a komor, elhagyatott helyen. Egy-egy angol megbámulja, de meglátszik a savószin szemén, hogy nem ért hozzá. Azoknak Royo egy rég restaurált kis köszobor, azoknak hideg, szenttelen arcot mutat. De a mikor én megállottam előtte, kábulva a magam vértelenségétől és az ő nagy szépségtől: rém nézett, leszált hozzám, megcsókolt. Sőt meg is szólalt. A templom némaságában, melyben a drága illatok lassud muzsikálása hallatszott, beszélni kezdett, természetesen görögül:

Zoé mézész agapo! mondá, majd a fülembe sugta csöndesen:

— Nem lát itt senki, se a hajamat, se a köszöntüimet. Mit ér, ha a világ nem tudja, hogy a legszebbek a világon.

Önök egy históriát kell rólam írnia a Singer és Wolfner „Almanach”-jába.

Bródy Sándor.

szénsavtartalmu, kellemesen izló ásványviznek használata mint asztali víz a legmellegebben ajánlható. A forrás közelebb ismertető adatait a t. olvasó közönség mai lapunkban találja mellékelve.

Hymen.

Hayek Rezső, az aradi waggon-gyár főmérnöke, ki társas köreinkben is kedvelt, rokonszenves egyéniség, ma délután 6 órakor esküszik örök hűséget a minoriták templomában B und Henrik városi főszámvevő bájos és szép műveltségű leányának, Ida kisasszonynak.

Schlesinger Henrik mondorlaki kereskedő jegyet váltott Orsován Tauszig Berta kisasszonnyal.

Dénes Ödön budapesti kereskedő eljegyezte Aradon a szép Weichherz Regina kisasszonnyal.

Hődy Antal pancsovai járásbírói aljegyző oltárhoz vezette Aradon a kedves és művelt Major Lujza kisasszonyt, Szondy Géza szt.-leányfalvi ev. ref. lelkész sógornójét.

Gyászrovat.

Özv. Strausz Salamonné elhalálozásával súlyos veszteség érte Székely Salamon áll. főreáliskolai tanárt, társadalmunk köztisztelőiben álló tagját, ki a megboldogultban édes anyját vesztette el. Fájdalmát enyhítse a közrészvét, melyben mi is osztozunk. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Székely Salamon aradi állami főreáliskolai tanár és Weisz Zsigmondné szül. Strausz Fanny a maguk, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik felejthetetlen drága anyjuknak, illetve testvérnek, sógornóknak, nagyanak, dédanyának, anyósának Özv. Strausz Salamonné szül. Süss Johanna asszonynak jámbor élete 87. évében f. hó 13-án esti 11 órakor rövid szenvedés után agyszélhűtésben történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 15-én délután fél 1 órakor fognak a halottas házból (Damjanich utca 54. sz.) az ir, temetőbe örök nyugalomra tétetni. Budapest, 1892. November 14-én. Nyugodjék békében!

Egyletek, Társulatok.

— Az aradi kaszinó-egylet folyó évi november hó 27-én d. e. 10 órakor a minorita palotában levő helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a t. cz. tag urak meghívattak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. az igazgatóság jelentése, 2. az 1892. évi számadások feletti határozathozatal, 3. az 1893. évi költségvetés megállapítása, 4. az időközben üresedésbe jött állások betöltése, és végre 5. a beadott indítványok tárgyalása. Arad, 1892. évi november 12. Aradi Kaszinó-egylet elnöksége.

Mulatságok.

— Mulatságok a várban. Az aradi tiszti kaszinó rendező bizottsága — mint irtuk — már összeállította az ez idényben megtartandó mulatságok programját. Miután a tisztikar által rendezni szokott mulatságok fésztelen és kedélyes jellegűknél fogva a polgárság körében is általános kedveltségnek örvendenek, értesítjük olvasóinkat, hogy a szezon első táncmulatsága e hó 14-én fog megtartatni, melyen bizonyára a polgári elem is szépszámmal lesz képviselve. Eddigi megállapodások szerint még a következő napokon tartatnának mulatságok: december 17-én táncszal egybekötött hangverseny, december 31-én Sylvester-estély tombolával, január 14-én tánc-estély, január 31-én férfi estély és február 14-én táncestély.

— Eleken mulatnak. Egy hozzánk beküldött meghívó szerint Eleken, 1892. évi nov. hó 26-án a polgári kaszinó saját helyiségében a szegény iskolás gyermekek segélyalapja javára zártkörű táncvigalmat rendeznek. Belföldi díj: családjeggy 2 frt, személyjeggy 1 frt. Kezdeté fél 8 órakor este.

Színház.

A színház műsora:

November 16. (Szerda) Constantin abbé, francia színmű.
November 17. (Csütörtök) A bolondokháza, vígjáték.
November 18. (Péntek) Furcsa háború, operette.
November 19. (Szombat) Csiky Gergely halálának évfordulóján, diszeládásul: Jóslat.
November 20. (Vasárnap) Délután Suharez, operette; este Tótleány, népszínmű.

Parasztbecsület.

Szépen megtelt ház előtt ment tegnap este Mascagni remek zenéjű operája olyan előadásban, a mely valóban becsületére vált a színtársulatunknak.

Somló né (Santuzza) kitünően volt disponálva. Szépen elénekelt partitúrája ép oly kevés kívánni valót hagyott, mint helyes alakítása a kifejezésteljes mimikája.

Kozma (Turiddu) kezdetben erős indispozícióval küzdött, de hamar legyőzte s hangja szépen érvényesült.

Posfay Ella (Lucia), Csatár (Alfio) és Margó Zelma (Lola) énekéről és ügyes játékáról az elismerés hagján kell megemlékeznünk.

A sikerből bőven kijutott Barina Izsó karnagynak a zeneszámok precíz előadásért.

Mind a két kar jól tartotta magát. Az előadás összehatása azt a benyomást tette, hogy a Parasztbecsület tegnap volt színpadunkon a legjobb előadásban megjátszva.

A darab előtt Dálnoky Nagy Lajos poezist lehellő dramolette-je „A harag” ment kiváló jó előadásban. Tárnoki Gizi (Lisette), Arányi Bella (a grófné), Pethes (a gróf) és Bónis (Szandró) egyaránt járultak hozzá az est. sikeréhez. Ohajtható, hogy minnél több, a tegnapihoz hasonló sikerű előadást lássunk. (G.)

— Csiky emlékezete a színházban. Szombaton, Csiky Gergely halálának első évforduló napján, az elhunyt nagy író emlékére diszeládást rendez az aradi színtársulat. Az előkészületek már erősen folynak. A diszeládás programja a következő:

I. Csiky Gergely emlékezete. Alkalmi óda, írta Pekry Károly; szavalja Somló Sándor.

II. Tablók Csiky alakjaiból.

III. Allegorikus apoteozis.

IV. A jóslat, Csiky Gergely pályanyertes vígjátéka.

— Az aradi színház jövő sorsáról mindennütt beszélnek a lapok. A nagyváradi „Szabadság” tegnap érkezett színművészeket olvasd: „Mészáros (kolozsvári), Makó (győr-soproni), Tiszai (kassai) és Leszkay (debreczeni) színigazgatók versenyeznek az aradi színi szezonért s bár mindannyian komoly pályázóknak vehetők, a debreczeni kritikus-kirándulás után a hangulat városszerterte Leszkay mellett van Aradon. Az aradi színbizottság ily körülmények közt több mint bizonyos, hogy Leszkayt fogja ajánlani s ajánlatát valószínűleg elfogadja a tanács és a közgyűlés is, melyek a jövő hó első napjaiban fognak véglegesen dönteni a direktor-kérdésben. E szerint tehát az aradi színház jövő évi sorsa előre láthatólag a Leszkay kezébe lett letéve s mivel Nagyváradra is Aradról látogat el nyarankint Thália, — a nagyváradi színi saison-é is. Az utóbbi különben minden bizonynyal, mert Leszkay András akár kapja meg, akár nem az aradi színházat, minden körülmények közt komolyan reflektálni fog a nagyváradi nyári színi-körre. A „Debreczen” így ír Leszkayról: „A debreczeni színházra hirdetett Pályázat holnap jár le.” Pályáztak a vidék legjobb színigazgatói, kiknek bármelyike nyeri meg a színházat, a debreczeni színeszet előreláthatólag örvendetes lendületet fog nyerni. Azt hisszük, hogy Leszkay, a mostani színigazgató nem fog pályázni, és ha pályázik is, a debreczeni színházat nem kapja meg, mert remélhetőleg azok, akik ellenében igen helyesen állást foglaltak el s időközben felmondtak neki — azok nem fognak most mellette állást foglalni s ezzel önmaguk véleményét mintegy megcáfolni.”

— Színházi hírek. Maszardán Constantin a b b é, kitünő francia színmű adatik. A műsoron jelzett Idégek előadása a Csiky Gergely emlékére rendezendő diszeládás előkészületei miatt jövőhétre halasztatott, s helyette A bolondokháza bohózat adatik. Pénteken A furcsa háború nagyoperette kerül színre.

— Nyilassy Mátyas társulatunk jeles komikusáról a „P. H.” azt írta, hogy ő Tiszai Dezsővel, a kassai színház igazgatójával szerződése érdekében összekötötésbe lépett volna, vagy hogy a szerződést már alá is írta. A hír — mint biztos forrásból értesülünk, — teljesen a l a p t a l a n.

IRODALOM.

— Almanach. Az „Egyetemes regénytár” kiadványaiban megjelent 1893-ra immár a hatodik „Almanach”. A nagy népszerűségnek örvendő elbeszélés-kötet tartalma ismét választékos, a legjobb novellisták nevével találkozunk a közműnyek felett. A könyvet az Egyetemes Regénytár VIII. évfolyamának III. és IV. kötete képezi.

— Beniczkyne válogatott regényei. A Singer és Wolfner könyvkiadó czér diszes kiállítású füzetes vállalatban adja ki Beniczkyne-Bajza Lenke regényeit. Az első füzet a Nyoma veszett című regényt kezdi közölni, mely a kedvelt írónő egyik legszebb munkája. Egy-egy füzet ára 25 kr.

Törvényték.

— A végrehajtás és posta-takarékpénztár. Az igazságügyminiszter a következő körrendelet intézte az összes királyi bíróságok. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi november hó 2-án 4641/eln. szám alatt kelt átiratából értesültem, hogy ismételve előfordult, hogy egyes bíróságok, magánjogi viszonyból eredő követelések biztosítása vagy kielégítése végett, a posta-takarékpénztárnál eszközölt betétekre, tekintet nélkül ezeknek összegére, végrehajtást rendelnek el. Figyelemzetem ennélfogva a kir. bíróságokat, hogy az 1885. évi IX. t.-czikk 24. §. második bekezdése szerint, a posta-takarékpénztárnál eszközölt betéteknek csak a kamatozó 1000 forintot meghaladó része foglalható le és csak erre szereshető zálog- és megtartási jog. Kelt. Budapest, 1892. évi november hó 7-én. A miniszter helyett Erdély Sándor, s. k. államtitkár.

— Felgyújtott kolna. Balázs Parteniakapálás közben nagyon megszemélt s akart menni vizet inni Hissie Tódor kolnájába. A kolnában sok darázs zümmögött, ezeket elpusztítandó a gyermek bekötötte szemét és egy égő kénrudat nyújtott be a ajtó nyíláson. Mikor a füst szaga megütötte az orrát és a kendőt szeméről letépte, látogokban állott az egész kolna. Ezért a tettért 2 napi fogházra ítélte tegnap a serdületlen sihedert az aradi kir. törvényszék. A fiúról maga a káros egy nyilatkozott a végtárgyaláson „hogy okos és kedves fiúnak kell lennie, mert kiakarta irtani a — darázsakat.”

— Lopni hívta. Csordás András csordás lopni hívta Szabó Bálint nevű bojtárját. A fiu ráállt. Együtt mentek el Makó Pál orosházi lakos udvarára s elhajtottak nyitott óljából 5 drb, összesen 250 frt értékű sertést. Még mielőtt a lopott jószágon tudhattak volna, a csendőrség elcsipte s az aradi törvényszék elé állította a két gonosztevőt. kik közül Szabó Bálint nyomtalanul eltűnt. A fiut országsszerte köröztetik, Csordást pedig 1 évi börtönre ítélte tegnap a törvényszék.

— Lökötök. Petrucza Kosztán és Beleju Tódor állottak tegnap az aradi törvényszék előtt, a miért két gazdátlan lovat találtak és mint „becsületes megtalálókhoz” illik, nem kutattak a tulajdonos után. A törvényszék Petruczának 8 havi, Belejunak pedig 6 havi börtönbüntetéssel megparancsolta, hogy a „talált” lovat vissza kell adni a tulajdonosának.

Táviratok.

Az új kabinet.

Budapest, nov. 15. (Saj. tud. távirata.) Az Aradi Közlöny értesülésé:

az eddigi tényleges felhivatalos enunziációk teljesen igazolták. Most már felhivatalosan is beismerik, hogy a kabinetrégi tagjai megmaradnak egytől-egyig, másrészt pedig azt is, hogy Tisza Lajos gróf nyeretett meg a király személye körüli tárcza elvállalására.

Még hivatalosan nem deklarálták Csáky Albin gróf ideiglenes belügyministerségét. Ennek is meg van a magyarázata. Az „Aradi Közlöny” Csáky gróf belügyministerségét szintén csak ideiglenesnek jelezte, még pedig azért, mert a tárcza végleges betöltésére folyamatban van a tárgyalás és ha eredményre vezet, akkor természetesen magától esik Csáky ideiglenes jelöltsége. A végleges belügyministerségre, mint már jelezte az „Aradi Közlöny”, Hieronymi Károly a legkomolyabb jelölt még mindig.

Wekerle Sándor miniszterelnök valószínűleg már holnap Bécsbe megy, hogy az új kabinet megalakításáról jelentést tegyen ő Felségének.

Budapest, november 15. (Saj. tud. táv.) Csáky ideiglenes belügyministersége ma este tárgytalanná vált, miután Hieronymi Károly főszámszéki elnök ma nyilatkozott Wekerle felszólítására, kijelentvén, hogy elfogadja a belügyminiszteri tárczát. Ezáltal a kabinet teljes volna, ha utóbb Josipovits horvát miniszter Vucsetics elmaradt kinevezése miatt ismét nem nem kötné magát Vucsetics kinevezéséhez. Remélhetőleg már holnap délelőtt lebonyolítják ezen utolsó tárczát is, annival inkább, mert Wekerle miniszterelnök csütörtökön fogadtatja a király által és így legkésőbb holnap este Bécsbe utazik az új kabinet teljes névsorával.

Budapest, nov. 15. (Saj. tud. táv.) Hieronymi ministerségét politikai körök, ellenzékiek és kormánypártiak egyaránt nagy tetszéssel fogadják. A szabadelvűpárt ma este zajos ovációval fogadta Hieronymit, a ki már a ma esti minisztertanácsban is részt vett.

Budapest, november 15. (Saj. tud. táv.) Utólag értesülünk, hogy Josipovich Imre is hajlandó a horvát miniszteriumot tovább vezetni. Az új kabinet bemutatása az országgyűlés mindkét házában hétfőre van megállapítva, képviselői körökben emlegetik, hogy a belügyminiszterium egyik államtitkári állására Andrassy Gyula gróf van kiszemelve.

Debreczeni román jogászok.

Debreczen, november 15. (Saj. tud. táv.) Három román jogászt: Poppot, Jugát és Malaját, a kik Lukaciu mellett tüntetőleg viselkedtek, a jogász segély-egylet ma esti gyűlésén egyhangulag kizárta, s a tanárokat felkéri a stipendium megvonására.

A kolera.

Budapest, novemb. 15. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt, az éjfélől ma délig újabb betegség nem fordult elő. A budai barakból ma bocsátották el az utolsó kolera beteget — meggyógyulva. A pesti

barakban levő betegek közül ma ketten meghaltak.

Loubet fenyegetőzik.

Páris, november 15. (Saj. tud. táv.) Loubet miniszter azzal fenyeget, hogy beadja lemondását, ha a minisztertanács ma ellene nyilatkozik a Panama-társaság elleni bírói eljárásnak. Bourgeois, Ricard és Viette miniszter azonnal lemond, ha a minisztertanács el nem rendeli Lesseps üldöztetését.

Sztrájk.

London, november 15. (Saj. tud. táv.) Geywoodban folyton nő a takácsok sztrájkja. Számos gyár be van zárva.

Az általános szavazati jog.

Brüsszel, november 15. (Saj. tud. táv.) A munkáspárt szövetkezete elhatározta, hogy propagandát szervez, melynek célja lesz az általános szavazati jog behozatalát kieroszakolni s ezt úgy akarja elérni, hogy Belgium összes munkásait általános sztrájkolásra szólítja fel. A propagandát az egész országra kiterjeszteni akarják, nem véve ki az állandó hadsereget sem.

Tüntetés az általános szavazati jog mellett.

Loewen, nov 15. (Saj. tud. távirata.) A rendőri tilalom és nagy katonai karhatalom kirendelése daczára is mintegy 6000 ember tüntetést rendezett az általános szavazati jog mellett; a szónokok hevesen kikelték a kormány ellen, minek következtében a rendőrség többször is közbelépett, a zajongók azonban mindannyiszor kövekkel fogadták. Végre azonban mégis sikerült a rendet helyreállítani.

Közgazdaság.

Uj-aradi gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, november 15.

(S. ss.) A mai hetivásáron csakis az uj-aradi kereskedők és molnárok vásároltak. Kevés behozatal volt a rossz utak miatt. Gyenge árak mellett elkelt körülbelül:

700 métermázsa buza 6 frt 60 krtól 7 frtig.

100 métermázsa rozs 5 frt 50 krtól 5 frt 60 krig.

700 métermázsa ujtengeri 3 frt 70 krtól 3 frt 80 krig.

50 métermázsa zab 5 frttől 5 frt 10 krig.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, nov. 15. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	lanyha	7.15—7.70
	tiszavidéki	"	7.25—7.90
	pestvidéki	"	7.20—7.90
	fehérmezei	"	7.30—7.90
	bácskai	"	7.25—7.90
	észak-magyarországi	"	
Roze	—	lanyha	6.15—6.40
Árpa	takarmány	lanyha	5.05—5.30
	égetni való	"	5.50—6.—
	sőrfőzdei	"	6.30—7.40
Zab	—	lanyha	5.40—5.70
Tengeri	bánsági	lanyha	4.70—4.75
	másnemű	"	4.65—4.70
Káposzta-repeze	—	lanyha	—
Köles	—	lanyha	4.50—4.65
Buza	tavasza	csend.	—
	junius 1892	"	7.60—7.62
	ősze	"	7.50—7.52
Tengeri	máj.-jun. 1892	csend.	—
	szept.-okt. 1891	"	4.86—4.87
Zab	Bpest sz. tavasz	csend.	—
	" " " " " " " "	"	5.52—5.54
Káposzta-repeze	ang.-szept. 1891	csend.	11.80—11.85

Szokványbóna határ-időre d. u. 5 órai száraz.

Aradvárosi

Évadbérlet
47. szám,

színház.

Havibérlet
15. szám.

Szordán, 1892. évi november hó 16-án:

Constantin abbé.

Színház felvonásban. Irta: Halévy, H. Cremieux és P. Decourle. Francziából fordította: Paulay Ede.

SZEMÉLYEK:

Constantin abbé . . . . . Vedross.
Jean Raynard, keresztné . . . . . Góth.
Paul de Lavardens . . . . . Bónis.
De Larnac . . . . . Rózsa.
Bernard, kertész . . . . . Takács.
Scottné . . . . . Arányi B.
Miss Bettina Percival, testvérhuga . . . . . Tárnoki G.
Lavardens grófné . . . . . Follinuszné.
Pauline, az abbé gazdaszonya . . . . . Czirik R.

Kezdeté 7 órakor.

Idegének névsora Aradon.

— November 15. —

Fehér Kereszt szálloda: Tényi László magánzó, Zent. Schweiger József birtokos, Nagyhalmagy. Brüll Lipót igazgató. Budapest. Holoky Imre kereskedő, Déva.

Vass szálloda: Bernfeld Adolf kereskedő, Eger. Kóvér Lajos birtokos, Bánhegyes. Adamovits Hugó igazgató, Nádas.

Nádor szálloda: Weisz Ignác kereskedő, Kunagota. Hamor Boldizsár birtokos, Elek. Wittmann Ferencz birtokos, Elek. Filip Leo birtokos, Elek. German János, M.-Bodzás. Schifer János, Nemesztó.

Magyar Korona szálloda: Mancsu Aurél segédjegyző, Solymos. Schäfer D. hivatalnok, B.-Hunyad. Klein Simou kereskedő, Schottenburg. Sonnenfeld Lajos, Arad.

Három Király szálloda: Brasch József regalebérő, Borosbócsa. Bogdán N. plébános, Komlós. Drasch Károly birtokos, Nagyhalmagy.

Arany Kulcs szálloda: Gottlieb Sándor kántor, Sorsosin. Theisz Samu kereskedő, Bánhegyes. Schmet J. szabó, Pankota.

Vasuti szálloda: Drága Tódor bíró, Berza. Viszt Ferencz molnár, Pécska.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Nyilttér.

A KOLERA
járvány alkalmával a
MOHAI

ÁGNES
FORRÁS

hazánk ezen kitűnő szénsavtartalmu dus savanyu-
vizünket, mely számos előkelő budapesti orvostanár
urak által javálva van, mint asztali vizet óvszerül
a nagyérd. közönségnek a legmelegebben ajánljuk.

A forrásigazgatóság.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkeres-
kedésben és vendéglőben. 881 1—1

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt
ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosított.

798 9—10

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közzétetté nem vállal felelősséget a szerk.

Felhívás!

1. Az 1891. évi XIV. t. cz. életbeléptetésére vonatkozó 13228. számú kereskedelemügyi m. kir. ministeri rendelet 19-ik szakasza értelmében közhírré teszem, hogy az **aradi kerületi betegsegélyző pénztár** megalakult, s alapszabályai a Nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. minister urnak folyó évi október 27-én 68779/892. sz. a. kelt intézvényével jóváhagyattak.

2. A pénztár kerületéhez tartoznak: Arad szab. kir. város területe, továbbá az aradi, pécskai, eleki és radni szolgabírói járások összes községei.

3. A pénztár székhelye Arad sz. kir. város. Helyisége az aradcsanádi egyesült vasutak fő-ut 51. sz. alatti palotájában van földszint a bejáratától balra.

4. Ennélfogva az 1891. évi XIV. t. cz. 26. §-a értelmében felhívom mindazon munkaadókat, kik a kerületi betegsegélyző pénztárhoz belépésre kötelezett egyéneket alkalmaznak, hogy azokat a jelen felhívás kitűggesztésétől számított 8 nap alatt, valamint a járási szolgabíró hivatalok és községi jegyzőségnél rendelkezésre álló bejelentési lapok útján bejelentsék.

5. A kerületi betegsegélyző pénztárhoz az 1891. évi XIV. t. cz. 2. §-a értelmében belépésre vannak kötelezve; nemre, korra és honpolgárságra való tekintet nélkül minden kereskedői, gyári, bányászati, nagyobb építkezési, vasuti, postai, távirdai, távbeszélői, hajózási, hajóépítési, fuvarozási, raktározási, pinczészeti és kertészeti alkalmazottak, — valamint a bérkocsisok, hordárok, — ide értve az 1884. évi XVII. t. cz. 183. §-ának d. és f. pontjai alatt felsorolt válatok alkalmazottjait is, — a kik oly fizetéssel vagy bérrel vannak alkalmazva, melynek egy munka napra eső összege 4 forintnál nem magasabb és a kikkel szemben a munkaadó a munkába álláskor világosan ki nem kötötte, hogy az alkalmazás 8 napnál rövidebb időre terjed, valamint azon alkalmazottak, kik azt igazolni nem képesek, hogy a felhívás közrebocsátása idején, valamely az 1891. évi XIV. t. cz. alapján már működő gyári, vállalati, építési, vagy is oly elismert jellegű betegsegélyző pénztárnok tagjai, melynek alapszabályait a kereskedelemügyi m. kir. Nagyméltóságú miniszterium a jóváhagyási záradékkal ellátta.

6. A munkaadók a hivatolt t. cz. 83. §-a értelmében figyelmeztetnek hogy:

a) 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnak azon munkaadók, kik alkalmazottjainak 8 nap alatti bejelentését elmulasztják, vagy azzal késedelmeskednek.

b) 200 frtig terjedhető bírsággal büntetnek azon munkaadók, kik az 1891. évi XIV. t. cz. 22. §-a szerint alkalmazottjaival tiltott szerződést kötnek, vagyis a nála alkalmazott pénztári tagok javára, tudva a ténylegesnél magasabb bért, vagy fizetést számítanak fel.

7. Ezen kerületi betegsegélyző pénztár jóváhagyott alapszabályai értelmében önként belépő tagok lehetnek állami, közigazgatási, városi, bírósági hivatalok, posta és távirda hivatalok, ugy magánintézetek tisztviselői, alkalmazottjai, valamint ezeknek családtagjai, cselédjei és szegődvényesei és végül mindazok kik magukat betegség esetére segélyeztetni, illetve biztosítani óhajtják. Az önként belépő tagok magukat a pénztárnál kész bejelentési lapok útján, már a felhívás közhírré tételének napjától bejelenthetik. — Ugy a kötelezett, valamint az önként jelenkező tagok belépésénél a pénztár beiratási díjat fel nem számít, csupán a tagkönyvecske 2 krnyi kiállítását áraterítendő meg.

8. A járulékok fizetésére való kötelezettség a belépésre kötelezett tagoknál ezen felhívás kibocsátásának napjától számítatik.

9. Az átlagos közönséges napi bérek, melyek a járulékok, táppénzek és temetkezési segélypénzek összegeinek kiszámításánál alapul szolgálnak az 1891. évi XIV. t. cz. 16. §-a értelmében Arad város területére külön és a kerületi pénztárhoz tartozó községekre nézve pedig szintén külön a következőkben állapították meg és pedig:

Arad város területére:

férfiaknál 1 frt 20 kr, nőknél 80 kr, tanoncoknál 50 kr.

A kerületi pénztárhoz tartozó községekre nézve pedig:

férfiaknál 80 kr, nőknél 50 kr, tanoncoknál 30 kr.

Aradváros területére megállapított és átlagos közönséges napibérek alapján — a heti járulékok a kötelezett tagoknál a következők:

A kerületi pénztár községeire nézve megállapított átlagos napibérek alapján a heti járulékok a biztosításra kötelezett tagoknál a következők:

10. Ezen járulékok pontos befizetéseért a munkaadó szavatol és azokat hetenként, illetve havonként ő tartozik teljesíteni, még pedig oly képen, hogy a járulékok $\frac{2}{3}$ -ad részét alkalmazottjainak béréből levonhatja, $\frac{1}{3}$ -ad részét azonban sajátjából köteles fedezni. A munkaképtelen beteg tagok a betegség tartama alatt járulékot nem fizetnek.

11. Az önként belépő tagok époly járulékot fizetnek, mint a belépésre kötelezettek.

12. A járulékok befizetése rendszerint hetenként a hét 3 első napján történik, még pedig Arad város területére, a felhívás 3-ik pontjában körülírt helyen, a pénztár területéhez tartozó többi községekben pedig a községi előljárásságok által megnevezendő bizalmi férfiakkal.

13. A jelentkező tagok beírásával, valamint a járulékok felvételével Knóthy Géza a kerületi betegsegélyző pénztárnoka és Varjassy Jakab ellenőr vannak megbízva, kik is a befizetéseket a tag könyvecskéiben nyugtázzák, nemkülönben a táppénzek és temetkezési segély összegek kifizetését, az igazgatósági elnök és pénztári főorvos kiutalványozására együttesen eszközlik.

14. A pénztár, beteg tagjainak a következő segélyt köteles nyújtani és pedig:

a) ingyen orvosi segélyt, mely azonban egyfolytában 20 hetet meg nem haladhat, szülés esetén ugyancsak ingyen a szükséges szülészeti támogatást és gyógykezelést;

b) gyógyszereket és a szükséges gyógyászati segédeszközöket, u. m. szemüveg, mankó, sérvkötő stb. 20 héten át szintén ingyen — utóbbiak szükség esetében a beteg tag által 20 héten túl is ingyen használhatók.

c) táppénz azon esetre, ha a betegség keresetképtelenséggel jár és 3 napnál tovább tart és ha a keresetképtelenség elebb véget nem érne, legalább 20 héten át, még pedig a járulék kiszámításának alapjául vett átlagos közönséges napibér felével, vagyis

Arad város területén:

férfiaknak napi 60 krt tehát heti 4 frt 20 krt.

nőknek napi 40 krt tehát heti 2 frt 80 krt.

tanoncok és 18 éven alóli munkásoknak napi 25 krt tehát heti 1 frt 75 krt.

A pénztár területéhez tartozó községekre nézve pedig: férfiaknak napi 40 krt tehát heti 2 frt 80 krt, nőknek napi 25 krt tehát heti 1 frt 75 krt, tanoncoknak és 18 éven alóli alkalmazottaknak napi 15 krt tehát heti 1 frt 05 krt.

Járó betegeknek a pénztár táppénzt nem fizet.

d) Gyermekegy segélyt, mely a táppénzzel egyenlő összegben jár, azonban csakis a lebetegedés napjától számítandó négy héten át;

e) Halálozás esetében temetkezési segélyt és pedig a járulék kiszámításának alapjául vett összeg husszoros értékéig.

15. A pénztár beteg tagjai Aradváros területén dr. Leitner Ernő úr orvostudor, városi kerületi orvos, mint kinevezett pénztári főorvosnál Deák Ferencz-utca 33. sz. a. lakásán és pedig a járó betegek naponta delután $\frac{1}{2}$ 3 órától $\frac{1}{2}$ 4 óráig, a fekvő betegek reggeli 8 óráig, és dr. Treitler Andor kórházi orvos urnál a kórházban lévő magánlakásán a járó betegek deluátn 2 órától 3 óráig, a fekvő betegek pedig d. e. 11 óráig jelentendők a — a tagkönyvecske előmutatása mellett, pénztár területéhez tartozó községekben pedig az illető járási orvosok veendőik igénybe.

16. A pénztár a betegeknek szabad tetszésére bizza a gyógyszereket azon gyógytárban készíttetni a honnan azt kapni kívánják, hol is a kiállított vények alapján a gyógyszerek számukra ingyen kiszolgáltatni fognak.

Kelt Aradon, 1892. november hó 9-én.

A főkapitány úr helyett:

Nyáry Béla,
alkapitány.

HIRDETMÉNY.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1889. évi október hó 15-én megtartott árverésen befolyt feleslegekből még a következő összegek tartatnak nyilván Arad sz. kir. város pénztárában:

Zálog bárca szám	összeg	Zálog bárca szám	összeg	Zálog bárca szám	összeg	Zálog bárca szám	összeg	Zalog bárca szám	összeg	Zalog bárca szám	összeg
14293	03	22477	07	62699	18	77484	14	81045	17	83066	76
15517	08	27545	03	62950	79	78648	19	81051	17	83101	2 20
16062	32	27814	98	63066	45	79575	22	81067	28	83251	21
17366	30	27830	25	65581	35	79642	27	21124	60	83460	1 95
19767	1 38	27894	33	65864	47	79668	38	81312	1 74	83593	49
20114	18	27898	10	66074	35	79685	30	81344	58	83506	32
21070	21	27522	37	66075	38	78691	30	81351	22	83529	47
21382	10	27924	03	66171	02	79693	42	81376	40	83616	48
21417	10	27970	17	67276	34	79717	09	81507	61	83635	08
21509	50	27973	63	67375	52	79808	02	81534	60	—	—
21875	05	28011	42	71519	92	79812	22	81578	38	—	—
21968	52	28048	13	71776	30	79826	64	81619	42	—	—
23329	08	28062	27	72074	34	79837	42	81627	28	—	—
23418	06	28081	67	72478	37	79862	34	81707	03	—	—
23442	20	28141	03	13769	12	80065	18	81716	22	—	—
23757	27	28191	50	74133	22	80092	52	81788	68	—	—
24025	23	28281	32	74174	12	80142	67	81971	78	—	—
24164	34	28386	08	74324	52	80172	02	82036	74	—	—
24371	25	28504	48	74454	33	80198	02	82053	22	—	—
24555	27	28638	20	74776	02	80238	15	82101	07	—	—
25166	23	28656	20	7431	03	80251	37	82114	96	—	—
25332	49	28865	23	75082	47	80322	1 78	82138	43	—	—
25416	30	41591	14	75256	24	80438	47	82211	24	—	—
25761	21	47765	18	75513	07	80584	14	82368	04	—	—
26112	1 17	50028	04	75678	17	80647	22	82421	57	—	—
26163	03	50578	41	75716	04	80683	31	82430	32	—	—
26191	32	53667	89	75827	26	80699	39	82436	44	—	—
26363	12	53953	34	75946	32	80790	42	82456	42	—	—
26353	27	54211	1 11	76285	01	80795	46	82475	57	—	—
26359	08	54298	29	76286	16	80798	35	82572	83	—	—
26388	27	54558	43	76362	03	80896	14	82597	03	—	—
26402	03	57147	13	76552	01	80939	22	82668	03	—	—
26570	12	58628	03	76665	04	80987	24	92688	37	—	—
26827	4 11	58671	38	76935	1 16	81002	34	82793	22	—	—
27406	43	61596	29	77172	01	81013	1 07	82892	26	—	—
27435	02	62240	35	77535	17	81031	78	83029	42	—	—
27448	08	62627	34	77299	42	81041	50	83051	05	—	—

Miről az illetők arról értesítettek, miszerint a felesleg felvétele végett alulírott hivatalnál annál is inkább jelentkezzenek f. évi november hó 20-ig, mert különben fent kitüntetett összegek mint elévültek a városi ipariskola-alap javára fognak fordítottatni.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatala 1892. november 3-án.

Sarlot Domokos, főkapitány.

Hirdetmény.

A városunkban fellépett cholera járvány megszűntnek nyilvánítván, a f. évi 13917. sz. a. kiadott s hirdetményileg közzétett tilalom feloldatik és a hirdetményben elősorolt áruk, az ócska rongyok és ócska ágyneműek kivételével a város területéről kivihetők, illetve elszállíthatók. Egyben a házalásra vonatkozó tilalom is feloldatik. Kelt Aradon, 1892. évi november hó 14-én, a város kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Arad vármegye alispánjától.

2175 | 892.

Pályázati hirdetés.

Az aradi járás főszolgabíróóságánál üresedésben levő 180 frt évi bér és 40 frt ruhaátalánnyal hivatali szolgálai állásra, ezennel pályázat nyitattik.

Felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eziránti kérvényüket nyelv ismereteiket, irás tudásukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló községi bizonyítvánnyal felszerelve hozzám f. évi november hó 25-ig terjesszék be.

Megjegyzem, hogy ezen állás az 1873. évi t. cz. 4. §-ának a pontja értelmében kiszolgált altisztek számára van fentartva, ilyen pályázók hiányában azonban más alkalmas jelentkezővel is betöltetik.

Aradon, 1892. november hó 5-én.

Szathmáry Gyula,
alispán.

876. 8-8

10029 | 892.

3-3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 81262 | 892. kelt körrendeletével a cs. és kir. belügyminiszter ur f. hó 15-én 41567. sz. a. kelt átirata nyomán tudomásvétel végett közhírré teszi, hogy a cholera mentes vidékről Szerbiába utazók az osztrák-magyar monarchiából érkező utasok ellen különben kiszabott 3 napi vesztőház alól csak úgy lesznek felmentve, ha rendőrségi (hatósági) bizonyítvánnyal tanúsítják, hogy ideérkeztek alatt 6 napig csakis cholera mentes helyeken tartózkodtak.

Arad, 1892. október 22.

A városi tanács.

365/239 | 892. k. i. b.

880 1-3

Figyelmeztetés.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 65368 | 892. sz. a. kiadott és a törvényhatóságokhoz intézett rendeletében feleliti, hogy az ország egyes vidékein a gőzgépek kezelésével és a kazánfűtői teendőkké oly egyének bizatnak meg, a kik a szabályszerű képesítéssel és a szükséges gyakorlati jártassággal nem bírnak.

Miután egyrészt a közbiztonság veszélyeztetésével járó ezen szabályellenességet főképen azon körülmény okozza, hogy a gép és kazántulajdonosok aziránt tájékozva nincsenek, hogy a gép és kazánkezelők iránt hova kelljen fordulniok, ezennel figyelmeztetnek, hogy e tekintetben forduljanak az országos gépész-egyesülethez Budapest, József-körut 71. sz. a. mely egyesület a hozzá intézendő megkeresésre, bármely gép és kazántulajdonosnak, minden díj igénybe vétele nélkül képesített és kellő gyakorlati jártassággal bíró gépkezelőket fog ajánlatba hozni.

Arad, 1892. november 7.

Arad sz. kir. város
közigazgatási bizottsága.

„Nincs többé köhögés!”

Mell- és tüdőbaj ellen.
Dr. med. FÁYKISS
Szepesti Kárpáti
növénykivonata.

1 üveg ára haszn. utasítással 75 kr. CZUKORKA 1 dobozzal 35 kr., 1 csomag 20 kr. THEA 1 csomaggal 50 kr., kis 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használták köhögés, rekedtség, katarus, hökhurut, nátház (influenza) szűk-mellűség, tüdő-gyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kristóf”-hoz címzett gyógyszerárában Budapesten, továbbá Török József gyógyszerárában, király-utca 12. Aradon: Schäffer Adolf és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál. 827 4-10

Postai megrendelések azonnali oszközöltetnek.

19569 | 1892.

866 2-3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. k. belügyminister ur 84719 | 892. sz. a. kiadott körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a kereskedelemügyi minister ur 73554 | 892. sz. a. kelt rendeletével utasította az összes szállítási vállalatokat, hogy a magyar korona országainak egész területén rongyok, ócska fehér-ágy és ruhaneműeknek, ha ezen utóbb jelzett tárgyak utipodgyászt nem képeznek, szállításra való fölvétele tiltva van s ehhez képest ily küldeményeket szállítás céljából ne vegyenek fel, sem a hazai állomások eglymásközi forgalmában, sem az osztrák tartományokba, sem a külföldre.

Arad, 1892. november 8.

A városi tanács.

Ló-árverés.

Bánhegyesi gazdaságom felosztása folytán több drb. anya kancza, különféle korú faj csikó, 1 drb. 3 1/2 éves Furiozó XII.-es mén, s 1 drb. 1 1/2 éves Bibor méncsikónak eladása iránt f. hó 20-án d. e. 10 órakor B.-Csabán saját házamnál (régi karassiy-féle ház) árverést tartok, melyre a venni szándékozokat tisztelettel meghívom.

Ursziny Béla.

877. 2-2

A kolera

daczára nagy küldemény áru érkezett Aradra

Kilényi R. és tsa

7, 14 és 30 kros

bazárjába

a színházépületbe, mely most hatósági engedély mellett eladatik.